

S û z' n â k A ğ ı r S e m â î

Nesin sen a güzel nesin

NEY

Hammâmizâde İsmâil **Dede Efendi**

Usûlü : **Aksak Semâî** [10/8]

10 Ah ne sin sen a gü zel ne sin (SAZ)

3 ne sin sen a gü zel ne sin (SAZ)

5 Hû ri mi yâ me lek mi sin (SAZ)

7 i ki gö zü mün nû ri sin

9 ah hem gön lü mün sü rû ri sin

11 **Terennüm**
ah (SAZ) a man a ca nım (SAZ)

13 a man a gü lüm (SAZ) ne dir bu

15 e da (SAZ) ne dir bu ce

17 1. fâ (SAZ) 2.

18 **Meyan**
gel ey le ve fâ a man e fen dim (SAZ) dim ah

21 sa çın sün bül yün gül dūr sa çın sün bül yū

24 zün gül dūr le bin uş şâ kī na

26 mül dūr (SAZ) gö nül şev kin la

28 *Terennüm* bül bül dūr (SAZ) be ni ağ lat

30 ma gel gül dūr (SAZ) a man a

32 ca nım (SAZ) a man a gü

34 1. lüm 2. (SAZ) ne

**Nesin sen a güzel nesin
Hûrimi yâ melekmisin
İki gözümün nûri sin
Hem gönlümün sürûrisin**

**Aman a canım aman a gülüm
Nedir bu edâ nedir bu cefâ
Gel eyle vefâ aman efendim**

[meyan]

**Saçın sünbül yüzün güldür
Lebin uşşâkına müldür
Gönül şevkinla bülbüldür
Beni ağlatma gel güldür**

[terennüm]

Osmanlıca - Türkçe Lugat / (Ferit Develioğlu)

eda : naz, cilve

cefâ : eziyet, incitme

vefâ : dostluğu devam ettirme

Leb : dudak

uşşâk : aşıklar

mül : şarap

terennüm : Yavaş ve güzel bir sesle şarkı söyleme

Türk Hânende, Neyzen ve Bestekâr

Hammâmizade

İsmail Dede

Efendi

[(İstanbul, 09.01.1778) - (Mekke, 29.11.1846)]

Türk bestecisi Hamamizade takma adıyla tanınan İsmail Dede Efendi sesinin güzelliği ve müzik yeteneği çok küçük yaşta ortaya çıkınca, dönemin ünlü müzikçilerinden Uncuzade Mehmet Emin Efendi'den özel dersler almaya başladı. 1798'de Yenikapı Mevlevihanesi şeyhi Ali Nutki Dede'ye bağlandı; ertesi yıl "çile"sinin tamamlayarak "dede" oldu. Çiledeyken bestelediği ilk şarkısıyla padişah Selim III'ün dikkatini çekti, art arda bestelediği yapıtlarla dönemin gözde bestecileri arasına girdi; yüksek saray görevlerinden padişah musahipliğine ve müezzinbaşılığa atandı. Selim III'ten sonra Mahmut II'nin de yakın ilgi ve desteğini gören İsmail Dede Efendi, bir yandan Saray fasıllarına hanende (ses sanatçısı) olarak katılırken, bir yandan da Enderun'da ve Yenikapı Mevlevihanesi'nde müzik dersleri verdi. İsmail Dede Efendi, hacca giderken yakalandığı koleradan öldü.

Yetiştirdiği çok sayıda öğrenci arasında özellikle, kendisinden sonra 19. Yüzyılın en büyük bestecileri arasında yer alan Zekâi Dede, Dellalzade İsmail Efendi ve Eyyubi Mehmet Bey sayılabilir.

Ard arda yeni makamların bulunduğu, klasik Türk müziği repertuarının en gözde parçalarının bestelendiği Selim III döneminde ilk yapıtlarını veren İsmail Dede Efendi, 18. yüzyılın sonunda Batı müziğiyle ilk ciddi bağlantıların sonucu olarak görülmeye başlayan yenilik hareketlerine sırt çevirmemiş olmakla birlikte, genellikle öncülerinden devraldığı kurallara bağlı bir bestecidir. Onun da temel gereği insan sesidir. Mevlevi ayininden ilahiye, kâr'dan köçekçeye, her formda ürün veren İsmail Dede Efendi içtenlikten kaynaklanan akıcılığı, bir müzik yapıtının en büyük erdemi saymıştır.

Aksak Semaî Usûlü

*) On zamanlı altı vurgulu Türk musikisinde çok kullanılmış usûllerimizdendir.

*) Aksak usulünden bir fazla zamanı (KE) vurgusuna ilave edilerek (KÂ) vurgusuna dönüştürülmesinden ibarettir. Dini musikimizde Mevlevi ayinerindeki saz bölümlerinden (çok kısa) başka yerde kullanıldığı görülmemiştir. Bütün saz semaileri (dördüncü haneler hariç) bu usûlle bestelenmiştir. Klasik faslımızın bestelerden sonra okunan sözlü eser olan Ağır Semailler'in çoğu bu usûlle bestelenmiştir

*) 10/16 rakkamı ile gösterilen mertebesine CURCUNA usûlü denir. Curcuna usûlü ismini alan DÜM(5) - TE (2) - KA (3) kalıbında kullanılmıştır.

*) İkinci mertebesine AKSAK SEMAİ, üçüncü mertebesine AĞIR AKSAK SEMAİ denir. İki değişik Türk Akseâğının birleşmesinden meydana gelmiştir.

Aksak Semaî Darb Usûlü

[10 / 8] m e r t e b e s i

- 1 . Darb : (Dü-Üm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Te) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 3 . Darb : (Ka-Aa) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 4 . Darb : (Dü-Üm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb : (Te-Ek) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 6 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit UNGAY

2) ' Türk Müsiki Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velvelleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]

NOT:

*) Sûznâk Makamında

mi(bemol) pest, la (bemol) dik olmalı

*) Karcıgar Makamında

mi(bemol) ne pest, ne de dik olmalı

*) Hüzzam Makamında

mi(bemol) dik olmalı